

FOLK OG LAND

Nr. 6 - 1953 - 2. årgang

Abonnementspris: Kr. 16,— pr. år, kr. 8,— pr. halvår, kr. 4,— pr. kvartal.
Annonsepris: 32 øre pr. mm. Utkommer i Oslo hver lørdag.

Lørdag 14. februar 1953

Tilsvarende 79
Ullval-Hagby.

Fhv. politimester Bottolf Engebretsen

forlanges straffet for sin adferd
på Kongsvinger etter krigen

Vi har bragt i erfaring at fhv. politimester Bottolf Engebretsen nu skal svare for sine gjerninger som «politimester» på Kongsvinger fra 1945. Anmeldelsen blev 5. februar levert til statsadvokaten i Hedmark.

Det er forlangt avhørt flere vidner, bl. a. to personer som i sin fangetid avgav rapport til den daværende personal-sjef i vedk. fangeleir.

Det innrapporterte forhold gjaldt et dundrende fylleka-

las den 25. juli 1945, da var hele «befalet» med Engebretsen i spissen så beruset at fangene selv måtte overta hele administrasjonen av Kongsvinger Festning.

Det er allerede nu bragt for dagen andre graverende forhold vedrørende samme herre — bl. a. foreligger det beviser for at han har hatt oppdrag for tyskerne under krigen, hvilket vel ikke skulle være «passende» for en «politimester».

Hemmelig rapport fra 1945

forutsa Sovjets
overfall på
Korea

Washington: Det amerikanske forsvars hemmelige etterretningstjeneste forutsa for 8 år siden at Sovjet-Samveldet ville gjøre forsøk på å skaffe seg herredømmet over hele Korea. I en rapport som ble skrevet av brigadegeneral P. E. Peabody ca. 40 døgn før Japans kapitulasjon heter det bl. a. at Sovjet-Samveldet alt før den annen verdenskrig hadde kastet sine øyne på Korea, Mandsjuria og hele Nord-China. De tiltak som gjaldt disse områder, var «uhyggelige varsler» om at det engang måtte komme til et militært sammenstøt mellom USA og Sovjet i Det Fjerne Østen.

Brigadegeneral Peabody var i sin tid general McArthurs etterretningssjef i Det Fjerne Østen, og hans rapport er nå fremlagt av den republikanske senator Cain. Senatoren retter en sterk kritikk mot Trumans og Achesons østasiatiske politikk i tidsskriftet «The Congressional Record» og sier at

rapporten viser helt ugjen-drivelig at det var skjebne-svangert av Truman og Acheson å sitte rolig å se på at Nord-China kom inn under kommunistenes herredømme. Senatoren går enn-dog så langt som til å antyde at Truman og Acheson overlot Nord-China og Korea til kommunistene med velbe-rådd hu, ja at det var en av hjørnesteinene i de to stats-menns politikk i Det Fjerne Østen. Cain sier at rapporten var en advarsel om den kata-strofe som ville ramme den vestlige verden med mindre man slo inn på en fast og klar anti-kommunistisk poli-tikk. Rapporten ble ignorert og de råd den inneholdt ble oversett, ja man handlet stikk i strid med dem.

Senator Cain mener at det var en skjebnsvanger feil av USA å gå med på en deling

Loven om kolektiv skyld for

krigsforbrytelser

forkastet i Frankrike

Amerikanerne og engelskmennene
likte den ikke

Den franske nasjonalforsamling forkastet i går med 372 mot 179 stemmer loven om kollektiv skyld i krigsforbrytelser, slik den ble vedtatt i 1948. Loven har lenge vært betraktet som uoverensstemmende med menneskerettighetene. Den ble i sin tid vedtatt for å være til hjelp under rettergangen mot krigsforbryterne mot den lille franske byen Oradour-sur-

Loven om den kollektive krigsskyld sier at alle medlemmer av en avdeling som er erklært som krigsforbrytere av den internasjonale domstolen i Nürnberg, må være med å dele ansvaret. — Det var opp til hver enkelt å bevise at han var uskyldig —

og ikke statens plikt å bevise hans skyld.

Men britene og amerikanerne har kritisert denne loven, som er mot erklæringen om menneskerettighetene, og britene har nektet å utlevere til Frankrike krigsforbrytere i sin sone i Tyskland på grunn av denne loven.

Forsvarsmin. Plevén kom med noen skarpe uttalelser mot britene i nasjonalforsamlingen i den anledning. Som en direkte følge av at britene og amerikanerne nekter å utlevere krigsforbryterne til Frankrike, blir bare 21 av 74 soldater og offiserer av 3. kompani av Hitlers SS-Führer-regiment stilt for den militære domstolen i Bordeaux i disse dager, anklaget for massakrene i Oradour.

Halvparten av militærhjelpen til Europa-hæren

Nye linjer i amerikansk
utenrikspolitikk

Den nye USA-regjering hemmet
av uerfarenhet

Washington: Det hevdes fra vel informert hold at de nye republikanske ledere omgås med tanken om å overlate 50 prosent av den militære hjelp til NATO som så skal fordele den videre direkte til «den europeiske hær». Hittil er militærhjelpen fordelt til de enkelte regjeringer. Videre vil det bli fremmet forslag om at det skal stilles frister for oppfyllelsen av forpliktelsene, og hvis disse frister ikke holdes vil hjelpen bli redusert eller falle helt bort.

Det viser seg etterhvert at uerfarenheten hos mange av den nye regjerings medlemmer gjør det vanskelig for

regjeringen å hevde seg overfor kongressen. Opprinnelig har det vært Eisenhowers mening å regjere med et vekslende flertall fra de to partier, men det viser seg at han ikke kan regne med flertall for flere av sine ideer.

Fullmaktene med henblikk på nødsituasjoner er meget omstridte, og det kan på nuværende tidspunkt ikke sies hvordan kongressen vil stille seg til forslagene fra regjeringen om skattelettelse, tollspørsmålene og hjelpen til utlandet. Dette gjør at både innenriks- og utenrikspolitikken blir preget av en direkte usikkerhet.

Mordet på Knut Knutson Fiane

Den 16. oktober 1952 sendte fru Alvide Knutson Fiane en henvendelse til kriminalpolitiet om rettslig undersøkelse i anledning av mordet på o.r.saksfører Knut Knutson Fiane. Det var 8 år etter at mordet var foregått, og i alle disse årene har fru Fiane arbeidet med sakens oppklaring.

Fru Fiane har intet hørt fra kriminalpolitiet

«Folk og Land» har derfor

funnet at det vil være på sin plass å offentliggjøre alt omkring denne saken, og fru Fiane har erklært seg enig i dette, samtidig som hun poengterer at det ikke er for å få straffet de skyldige, men for å rense sin manns minne for den uhyrlige påstand at han var angiver.

Offentliggjørelsen vil strekke seg over flere nummer og vi begynner i dag med fru Knutson Fianes dokumenterte fremstilling til kriminalpolitiet.

Fra: Alvide Knutson Fiane, Til Kriminalpolitiet v/herr kriminalsjef Kaltenborn, Politikammeret, Oslo.

ANGAR: Begjæring om kriminalsjefens medvirkning til be-

(Forts s. side)

av Korea i et nordlig kommunistdominert område og et sørlig amerikansk dominert. Det var likeledes skjebnsvangert å la russerne få vidtgående innrømmelser i Mandsjuria og Nord-China.

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør,
Finn Brun Knudsen.

Telefon 55 76 56. Postboks 1407
Treffes hver onsdag kl. 9—19.

Forretningsavd.: Kierschowsgt. 5
— Oslo — Postg. ro 164 50
Telefon 37 76 96

Sambandstrykkeriet A/S

Vår tids dilemma

Ingen som tror på fremtiden kan noensinne arbeide oppriktig sammen med kommunistene eller stole på dem, og ingen av dem som noensinne har fått sosialismen inn i blodet kan noensinne fordømme kommunismen uten forbehold. Det er vår tids dilemma, sier den engelske historiker J. A. P. Taylor. Dette er utformet slik av hans landsmann, den store teoretiker Harold Laski. Svaret på kommunismen er ikke antikommunismen, men den demokratiske sosialisme, som er klippefast overbevist om sine prinsippers riktighet, men som søker å virkeliggjøre dem med et visst måtehold.

Det er noe av dette som har fått uttrykk i det ordrike forslag til arbeidsprogram, som i disse dager er fremlagt til lokalbehandling av Det norske arbeiderparti og som skal danne opptakten til stortingsvalget mandag 12. oktober.

Det norske arbeiderparti vil bygge Norge på den demokratiske sosialismens grunn, men vil bare gjøre de prinsipielle fremstøt i perioden, som folket i valg har gitt partiet fullmakt til å gjennomføre, heter det i programforslaget. Det sies så lyrisk og vakkert, at mennesket er midtpunktet i all demokratisk sosialisme, men — det hindrer ikke at fullmakter fra stortinget til regjeringen er «et naturlig og nødvendig ledd i et moderne demokrati som ønsker å trygge folkets velferd». Dette minner oss igjen om en engelsk arbeiderpartiteoretiker, denne gang R. H. S. Crossman, som understreker en av de hovedfeil som sosialismen har gjort seg skyldig i, den at mennesket feilaktig har vært behandlet vesentlig som et økonomisk dyr, og det straffer seg nå. Planøkonomiens skjemasystemer har, sier han, undergravet det britiske sosiale demokratis tradisjoner, som har bygget på frivillig organisasjon og kommunalt selvstyre. Han peker videre på at sosialismen ikke har forutsett følgene av å øke den moderne stats makt. Vi vet nå, sier han, at statens makt ikke er i hendene på noen enkelt klasse. Den er makten i seg selv, og den som kontrollerer den moderne statsmakt er mektigere enn noen kapitalist under solen. Istedenfor å tro at vi beveger oss henimot demokratiet gjennom en eller annen naturens lov, må vi anta at vi beveger oss henimot diktaturet, hvis vi ikke stadig tar skritt for å hindre det. Han mener derfor at sosialistenes oppgave i de neste ti år må bli ikke å centralisere makten, men tvertimot å decentralisere den overalt hvor det er mulig selvom det skal gå ut over planøkonomiens skjemaer og effektivitetsberegninger.

The Fabian Society, hvis ledende mann Crossman er, formulerer det slik: «Vi trodde at det fantes noe som kaltes et sosialistisk system. Kapitalismen skulle styrtes og noe som kaltes sosialisme skulle komme i stedet. Nå vet vi at dette er en myte. Det finnes ikke noen klare og motsatte systemer, bare en uendelig serie nyanser.

Det får være nok med disse citater denne gang. Når man pløyer gjennom Det norske arbeiderpartis programforslag med dets seks og et halvt tusen ord, får man inntrykk av at det er preget av vår tids dilemma med mange velmente teorier, men heller ikke noe mere. Skal vi si det like ut, hva det minner om, så vil vi heller bruke det forbudte ord nasjonalisme istedenfor demokratisk sosialisme. Men noe fullgodt alternativ til kommunismen er det ikke. Sporene skremmer. Og det får vi nok anledning til å behandle nærmere i valgkampens tegn.

Klare linjer!

Jeg er overbevist om, at det i dag står tusenvis kvinner og menn utover vårt vidstrakte land som gjerne ville håndtakke redaktøren av «Folk og Land» for lederen i nr. 3, betitlet «Foran den lukkede port». Klarere og bedre kan der ikke gis uttrykk for vår stilling i dag, og for de fremgangslinjer vi bør følge. Kort og godt: et lite journalistisk mesterstykke.

Som vi vet, har det av og til hevet seg røster for, at vi politisk burde «vise» oss litegrann. Den — uten oppfordring — «tilbakevendte» stemmerett burde benyttes. Enten ved dannelsen av et nytt parti, eller ved å forsøke å få lurt inn en herredsstyrerepresentant hist og her.

Jeg har aldri kunnet innse betimeligheten av et slikt skritt. Det måtte da iallfall forutsetningsvis bygge på, at vi 93 000 var en homogen masse, med tilslutning av det tilsvarende eller helst dobbelte antall åndsbeslektede. Som et fyldestgjørende svar på dette spørsmål, tør det klare seg å sette «8. Mai» og dets skjebne inn i bildet. Det viser «samholdet».

Det er også en annen ting vi i denne forbindelse skal være oppmerksom på: Alle som har vært gjenstand for det politiske justismord — både i bokstavelig og overført betydning — har hatt sine «røtter» i de gamle partier. I samtlige. Herfra utgikk også bødrene — både de store og de små.

Likeoverfor disse kjensgjerninger må vi være så inderlig enige med redaktøren, når han sier at «Vår tid ennå ikke er kommet etter det politiske maktovergrep som vi har vært utsatt for. Vi kan ikke nå gå hen å lage noe nytt politisk parti, som kan samle velgerne fra ytterste høyre til langt ut i de radikales krets. Vi må først få vår uavkortede sosiale oppreisning. Vi må først gjenvinne våre borgerlige rettigheter. Dem får de skaffe oss, som tok dem fra oss, og før det

skjer, kan de heller ikke regne med stemmer fra dem blant de politisk dømte, som riktignok har fått sin stemmerett tilbake, men som fortsatt står vanæret i strafferegistret for ikke noe mindre enn landssvik».

Ikke sant? Denne pasus er så glimrende, at var det ikke for plassens skyld, burde den stå som motto i hvert eneste nr. av «Folk og Land».

I. Fr.—O.

Fhv. Justisminister, høyesterettsdommer O. Chr. Gundersen har allerede fått et bein. Han er i statsråd oppnevnt som medlem av Det sakkyndige råd for straffettslige spørsmål. Det sies ikke noe om det også omfatter tilbakevirkende lover, — men det gjør det vel, for her er han sakkyndig.

Imens får han vente de fire årene, som den nuværende justitiarius fungerer i høyesterett. Når denne takker av, kan hr. Gundersen med verdighet innta plassen, som ennå er varm etter kommunisten, nylig avgåtte justitiarius Stang.

— Først kommunisten, så Mot-Dag-isten. Jo, vi kommer oss!

DE UNDERUTVIKLEDE

I Beirut finnes det en liten bar som bærer det amerikanske navn «Point-Five». Det sies imidlertid at barmannen ikke synes å være synderlig venlige følelser overfor gjester fra «Poit Five»-landet, for i vinduet finner man et skilt med følgende kunngjøring: «Særlige priser når det gjelder underutviklede amerikanere».

KOMMER IGJEN 1956?

Da republikanerne i statssenet i Iowa tok ned portrettet av Truman, da Eisenhower ble installert som president i Washington, fant de på baksiden av portrettet en inskripsjon: «Ute for lunsj — tilbake 1956».

Demokratene forsikrer at de ikke vet hvem som har skrevet det. —

I vår ekspedisjon arbeides det nå daglig med å plukke ut de som ikke har betalt kontingent for avisen. Send inn kontingenten hurtigst så De unngår avbrekk i forsendelsen.

I en minneartikkel til 100-årsdagen for vår store landsmann Francis Hagerups fødsel påtaler C. J. Hambro den måte hvorpå norsk historie skrives. Han nevner et betegnende bevis på dette: Bernhard Getz's forbindelse med høyre nevnes ikke med et ord i Aschehougs Konversasjonsleksikon, heller ikke i Kringla Heimsins, Gyldendals leksikon eller Arbeidernes leksikon, tross for at han gjennom et langt liv var en av høyres fremste menn.

Hambro sier:

«Lignende diskrete fortellinger finner man ikke hvis en mann har tilhørt Venstre eller Arbeiderpartiet. De har vært et ledd i det bevisste — eller ubevisste — arbeide for å omdanne vår histories kjensgjerninger etter radikalt behov».

C. J. Hambro er her inne på noe vesentlig i vår historiskrivning. Vi opplever jo hver dag at alt som berører tidligere NS-folks gode og positive gjerninger skal forties eller forvrenses, og her går dagspressen foran i et uforsonlig hat som ikke minst får uttrykk i den partipresse som står hr. Hambro nær. Dette kan ikke bli uten følger i fremtiden. Det er et forræderi mot norsk historiskrivning på samme måte som fortelsene i det store verk som ble utgitt av Undersøkelss-kommisjonen av 1945.

Vi minner om hva overlege Johan Scharffenberv skrev i sin store bok: «Norske Aktstykker til Okkupasjonens Forhistorie» som utkom i 1950 og som det gjøres iherdige forsøk på å tie ihjel:

«Vitenskapens plikt er å søke sannheten for dens egen skyld, uten alle bihensyn. Men selv i politikken vil sannheten seire til slutt. Sannheten alene kan gjøre det norske folk åndelig fritt og friskt».

Vi benytter anledningen til å adressere disse ord til den begavede, fryktløse og kunnskapsrike politiker og publisist C. J. Hambro. Vil han for alvor slutte opp om kravet: Sannheten i historien koste hva det koste vil, har vi fått en forbundsfelle som blir hørt og som selv hatets håndlangere ikke kommer forbi.

Vi venter

SUBJEKTIV HISTORIE

Den engelske historieskriver dr. Derry har med sine dokumenter om krigen i Norge 1940 kommet mange av våre hjemlige skribenter i vrangstrøpen. Og det er jo lett å forstå, at slike avsløringer om Englands og Frankrikes invasjonsplaner i Norge kommer temmelig på tverke av den hjemlige vedtatte trosbekkenelse om «det tyske overfallet». Nå søker man å vri og vrenge det derhen at det ikke er noe nytt i disse dr. Derry's dokumenter og at de ikke vil ha noen betydning for vår oppfatning av og vårt syn på krigen her hjemme, skjønt Magne Skodvin innrømmer, at dr. Derry har hatt adgang til hemmelige dokumenter og akter.

Men istedet for å innrømme at dr. Derry vet mer om disse begivenheter enn ham selv, kommer Skodvin i bladet: Internasjonal Politikk med hele den gamle lekse om det «tyske overfallet» og prøver på alle måter å ta klegge de allierte krigsplaner mot Norge. — Men skulle det ikke snart bli klart for alle disse våre hjemlige småhistorikere, at historieskrivning er ikke det samme som ønskedrømmer, og at det endog skal mer enn et stortingsvedtak til for å fastslå hva som er rett og sannhet i disse for landet så skjebnesvangre begivenheter.

Har det ikke bestandig for vært slik, at den første betingelse for å nå fram til en objektiv dom er dette, at man prøver å finne slike dommere som er presumtivt uhildede og uten personlig interesse i den konklusjon og resultat man søker frem til. Er

det ikke derfor sannsynlig, at utenlandske historikere er mer å stole på i slike saker enn folk som kanskje har tatt sine standpunkter allerede før granskningen er begynt?

Ett er iallfall sikkert, det blir aldri fred i dette land omkring disse ting, før absolutt uhildede dommere har sagt det siste ord i disse evindelige stridsspørsmål.

Man kan søke å pumpe inn i folket så megen propaganda man vil om det tyske «overfallet» — det vil allikevel ikke bli godtatt i denne vedtatte form, før kjensgjerningene blir slått fast på grunnlag av alle objektive dokumenter og av dommere som kan godtas av begge parter.

Gransker.

LØST KRUTT?

Det skrives i nr. 5 at bladet nesten bare skyter med løst krutt — i motsetning til salig «8. Mai». Jeg er tildels enig i denne anke. Men vi lesere, som selv intet gjør for å skjerpe avisens klinge — vi må ikke være urettferdige. Selv store musikere kan streve med å finne melodien. Hva er da melodien for Norges nesten eneste uavhengige avis? Den består ikke i sukk og jammer over tapte skanser, eller i å rase mot stadig trette makthavere....

Bladet har visstnok minst 3 oppgaver: 1. Den skal bringe pinlig nøyaktig utdrag av konjunkturbetonte domsresultater som står i et skandaløst forhold til faktum og rett. Gjennomgå med kriminalteknisk grundighet mord og forbrytelse som er

straffri, fordi de er begått av de «rette». 2. Det skal fortelle noe av det som den ensrettede «norske» (preise skjuler eller forvrenger for Ola Nordmann. F. eks.: Hva foregår på Svalbard? Hva slags forretning drives det i Myntgaten i Oslo med Ols militære utstyr? Skal det bli knapper eller glidelås i soveposene? Hve m får anbudene? Kan Ols o v e i posene? Har Norge en sjøkadett som vet hva I s h a v e t er for noe? Hvorfor er Norges gull i fort Knox? Hvilken rolle har tyskernes og Nikolai Ryggs pengemilliarder spilt og spiller for velferdsstaten Norge? Kommer krakket i 1956? Hvorfor stemte Gundersen for å drepe professor Skancke? Hvordan blir man generaldirektør for Norges Statsbaner? Hvorfor ble Bernt Balchen amerikansk statsborger og forfølger «unasjonal» norsk innstilling? Hvem overvåker overvåkingen? Hvilke dommere tar sovetabletter? Hvorfor svek Norges nåværende ledere Norges nøytralitet? Og den skandinaviske halvøy? Hve m innkasserte den betaling som Norge solgte sin militære selvstendighet for? Hvor mange divisjoner må man ha for eventuelt å stoppe 300? — Kan Finn Moe stoppe dem? 3. Avisen skal med et ikke

ondskapsfullt smil fortellé leserne at klokken er over 24.30. God natt.

Alexander .

AVISENS NAVN IGJEN —

I anl. meningsforskjell om avisens navn og retningslinjer vil jeg gjerne ha sagt som min mening at hvis navnet uttrykker et program, er titelen veltruffet. Vi i NS arbeidet for folk og land, — og ingen kan hindre oss i å fortsette med det, så sant vi holder oss innenfor rammen av vårt lands lover — går jeg ut fra. En slik uavhengig avis kan si mangt et sannhets ord som partipressen — bundet av tusen hesyn — er avskåret fra. Det trengs et blad som går inn for streng objekti-

vitet, et realpolitisk blad. Ingen av oss vil underkjenne hvad «8. Mai» har betydd for oss i de forløpne år, men med den samme, den snevre ramme bladet hadde valgt for sin virksomhet, var det nu kommet i samme situasjon som en forfatter som er «utskrevet», som har uttømt sitt stoff og som er henvist til gjentagelser. Lesernes interesse dabbet av på slutten, var ikke dette delvis grunnen til bladets krise? — Likeledes følte mange «v» oss undertiden genert av den lite allverte tone i omtalen av våre «fiender», — iskold høflighet er vel så virkningsfull, og saklighet er mer verdifull enn følelsesmessige utfald — hvor forståelige og berettiget disse enn kan være.

I SPORTENS TIDSALDER

«Dirigenten Hjalles til festspillene i Bergen» — slik står det i en overskrift i «Morgenposten», og det er dirigent Leopold Stokowski som omtales.

Det er ikke småting, hva?

VI ANERKJENNER IKKE ..

Syver — alias Sivert Aarflot, en av «Aftenpostens» leder-skrivere — har under «Dagens ekko» 28. januar 1953 utfoldet seg om «mord som politisk idé»: «Mistenkeligjørelse, frykt, terror og justismord er uunnværlige ledd i selve det politiske system»..... «Vi anerkjenner ikke mord som politisk idé. For oss er og blir mord en avskyelig forbrytelse,

uansett hva det unnskyldes eller forsvarer med».

Men hva så med mordet på Knut Knutson Fiane? Fordommer Syver og «Aftenposten» også det? Og kanskje vil bidra til å få det oppklart slik at Fianes navn kan renavaskes? Det er riktignok sent, men når det gjelder en manns ære er aldri noe for sent.

NOE A TENKE PÅ!

I gamle dager led vi under forbrytelser, i våre dager lider vi under lover, skrev Tacitus — (55—120 e. Kr.)

«Kon-Tiki» er den mest leste boken blant de amerikanske flyvere som er forlagt til Wiesbaden, men Hitlers «Mein Kampf» befinner seg også blant de ti beste. Er det et tidens tegn?

UKENS KRONIKK

Senior:

Mannen fra syden - Presidentens venn

Da Winston Churchill ankom til USA i januar måned, gjaldt hans første besøk vennen Bernhard Baruch, mannen bak presidentene. Det har vært sagt, at denne ærverdige finansmann, som nå er 83 år gammel, etter alt å dømme ikke lenger skal benevnes som seks presidenters fortrolige rådgiver, men at han etter vaktombytting i Det hvite hus må forandre tallet til syv.

Bernhard Baruch, mannen fra Syd-Carolina, har vært presidentenes fortrolige helt fra Woodrow Wilsons dager og han kommer sikkert til også å hviske Eisenhower mange råd i øret i de kommende tider. Folk flest kjenner ham bare av navn og det er de ferreste som forstår hvorledes denne store spekulant i kopperaksjer fra Wall Street i 1915 kunne bli hevet til maktens tinder og var med på å forberede USA's inntreden i den første verdenskrig. Selv Henry Ford med sine enorme resurser klarte ikke å trengte inn i disse hemmeligheter om enn Baruch overfor et senatutvalg i 1922 erkjente at han under den første verdenskrig var Amerikas mektigste mann — en makt som han fortsatt har bak presidentstolen. Han er fremdeles mannen fra Syden, presidentenes venn. Og han er mannen bak Morgenthau, som var den som planla Tysklands tilintetgjørelse som industriland ved den annen verdenskrigs slutt.

Her må vi komme med en sidebe-

merkning: Det kommunistiske herredømme i Kreml har nå i 35 år drevet sitt ophidselsesverk overfor de farvede folkeslag mot de hvite og da særlig mot Vesteuropa. Kreml vet altfor godt at utsikten til å nå verdensherredømmet bygger på muligheter for å underkue Tyskland og Nordeuropa. Alle Kremles anstrengelser er preget av dette. Det samme var tilfellet med Morgenthauplanen, som ville ha ledet til det samme resultat på enndog kortere tid. Det ser således ut som om Morgenthau var et villig redskap for den kommunistiske virksomheten i USA. Det får være som det vil med dette, men det foregår så meget bak kulissene, som vi alminnelige dødelige ikke kjenner til.

Hva selveste Baruch angår så minner det amerikanske blad «The Cross and The Flag» om at denne mystiske mann ofte var å se i vennskapelige samtaler med sovjetrepresentantene. En gang ble han fotografert mens han omfavnet Vishinski. Og da man forsøkte å forhindre at Anna Rosenberg ble satt som høyeste rekrutteringssjef i forsvaret, trådte Baruch frem og drev igjennom hennes utnevnelse tiltross for at det ble påvist at hun tilhørte kommunistiske frontorganisasjoner og var medarbeider i

kommunistiske tidsskrifter. Han var også den første som anbefalte at atomhemmelighetene skulle utleveres til FN, hvilket vil si det samme som Kreml. Da det mislykkedes drev han igjennom at disse hemmeligheter ble overført fra armeen til et civil organ, og ordfører i dette organ var ingen mindre enn David Lilienthal, som senere ble avslørt som medlem av to kommunistiske frontorganisasjoner. Det finnes således tross alt en viss forbindelse mellom øst og vest, og det finnes en person for hvem intet jern-teppe eksisterer, og hans navn er Bernhard Baruch.

Det samme blad «The Cross and The Flag» som er meget frittalende, karakteriserer Eisenhower som et Roosevelt- og Baruchprodukt og omtaler, at da Eisenhower holdt sin første store valgtale i Los Angeles, sluttet han med ordene: «Jeg håper at disse ti prinsipper tilfredsstiller mr. Baruch».

Og det må de ha gjort, for da mr. Churchill kom til New York, kunne man finne Baruch mellom ham og Eisenhower i intim samtale, slik som billedene i verdenspressen viste fra Baruchs chambre séparée, hvor de møttes til rådslagning. Det vakte da

også en viss irritasjon på amerikansk hold, at den britiske premierminister hadde det så travelt at han ikke ventet med denne sin høflighetsvisitt hos den nyvalgte president inntil Truman formelt var trådt tilbake. Riktignok er det hyggelig å se venner på besøk, men «selv gamle venner bør en gang i mellom vente til de blir innbudt» sier den amerikanske pressen.

Det kan vel også tenkes at Churchill hadde et særlig erinde hos Eisenhower i Baruchs hus. «New Statesman and Nation» antyder dette og minner om at Churchill hadde uttalt at han om noen var den rette mannen til å innlede nye forhandlinger med Kreml. Og uten tvil har overlegningene mellom de tre hatt verdenshistorisk betydning, men det fremheves også at man savnet den republikanske partilederen Robert Taft ved denne anledning.

Etter det historiske møtet har Baruch uttalt til «New York Times» at han ikke hadde fått noe tilbud om noen formell post i Eisenhower's regjering men, tilføyet han, jeg kommer alltid til å stå til tjeneste slik som jeg alltid har gjort med all den hjelp presidenten som man kan komme til å be meg om. Jeg har alltid vært å finne for hver president og jeg blir sikkert ikke mindre tjenestevillig overfor en så gammel personlig venn som den nyvalgte president.

Senior.

«Solbrisboken» - Trykkeriene - Bokhandlerne - Avisene

Bor vi i et fritt og
demokratisk land?

En samtale med forleggeren
som ga ut
«Eventyret om Solbris»

Da man gikk og ventet på at «Solbrisboken» skulle komme ut kunne man av og til lese i norske aviser små hat-ske oppsett, og enkelte aviser henvendte seg til politiet for å få uttalelser om det var tillatt å utgi en slik bok. Politiet svarte som ventet at de måtte undersøke saken nærmere og glemte fullstendig at det står i grunnlovens § 100 at det er trykkefrihet i landet.

Imidlertid tok det tid før boken kom, og da den endelig forelå var det merkelig så taust det var omkring den. — Det var vel vesentlig «8. Mai» og «Folk og Land»s lesere som var a jour med at den var tilsalgs og som hadde anledning til å bli litt orientert om den gjennom en anmeldelse av boken. Av den norske presse forøvrig har man ikke kunnet hente noen opplysninger, når unntas Fædrelandsvennen som bragte en anmeldelse som vi gjengav i nr. 1—1953.

Man er jo klar over hvem som har skrevet «Eventyret om Solbris», men hvem som har hatt mot og energi til å utgi den vet man mindre.

Vi har henvendt oss til forlegger Hans Martinussen jr., den nuværende leder av Hans Martinussens Forlag i Bergen og spør ham, kanskje noe indiskret, om hvordan han kom bort i manuskriptet til Solbrisboken.

— Det kan jeg dessverre ikke svare på da jeg har gitt taushetsløfte, men jeg skader vel ingen ved å nevne at forfatteren sendte manuskriptet til en kontaktmann her i lan-

det som så skulle forsøke å skaffe norsk forlag. Og det lyktes.

— Etter at De hadde lest manuskriptet var De vel klar over at det lå masser av vanskeligheter foran Dem? Folk her i landet er jo så ensrettet at De vel neppe kunne vente noen smertefri utgivelse?

— Forlaget har eksistert siden 1907 og vi har hatt mange forskjellige bøker til utgivelse, men jeg må ha lov til å si at maken til vanskeligheter har vi aldri hatt tidligere — ja de har vært eksepsjonelt egenartede all den stund vi skal leve i et såkalt demokratisk land. — Da jeg fikk manuskriptet var jeg jo straks klar over at her var det krutt for alle pengene, og at det kunne gå rett nedover og hjem både meg og forlaget dersom det ikke var dekning for de «facts» som ble servert. — Vel, jeg tror boken er uangrikelig i den forbindelse. Det skulle imidlertid vise seg at det ene trykkeriet etter det andre følte seg berettiget til å sensurere manuskriptet, men det vil føre for langt å fortelle om hvert enkelt tilfelle — tilsammen 37 trykkerier i og utenfor Bergen og Oslo. En god del av dem bruke uangrikelige unnskyldninger som «tilstundene ferie», «midt i ferien», «nettopp ferdig med ferien og arbeide som har hopt seg opp», «mangel på arbeidskraft» o. lign. ting som det i og for seg ikke er noe å si på. Et par hederlige unntagelser fra disse nullene er det dog.

Forleggeren finner frem noen brever og vi kan lese:

«Vi har lest igjennom det tilsendte manuskript, men

har funnet at det ikke kan utgis. Takk for forespørselen. Vi står gjerne til tjeneste med en annen bok».

Et annet er typisk for den alminnelige manns oppfatning av dagens Norge: «Vi kan gjøres ansvarlige for delaktighet i en forbrytelse ved å trykke denne boken».

En tredje tilsto ganske åpent at han var redd for å miste kunder. Også ganske typisk!

Men best var den boktrykkeren som opplyste at han hadde vært i søkelyset for økonomisk landssvik og hadde fått et forelegg som han vedtok, nå var han redd for represalier fra myndighetenes side hvis han skulle påta seg trykningen.

Forlegger Martinussen jr. fortsetter sin fortelling om kampen for å skaffe et trykkeri og sier:

— Stort snauere var ikke den boktrykkeren som tryglet og bad om jeg ikke kunne sende manuskriptet til «godkjennelse hos myndigheten», for han manglet så fullstendig arbeide til settemaskinene sine og hadde så inderlig stort behov for dette arbeidet dersom han ikke risikerte noe med det. — Joda, det var vanskeligheter, men det lyktes da tilslutt.

— Og så ble boken trykt. Hvor stort opplag?

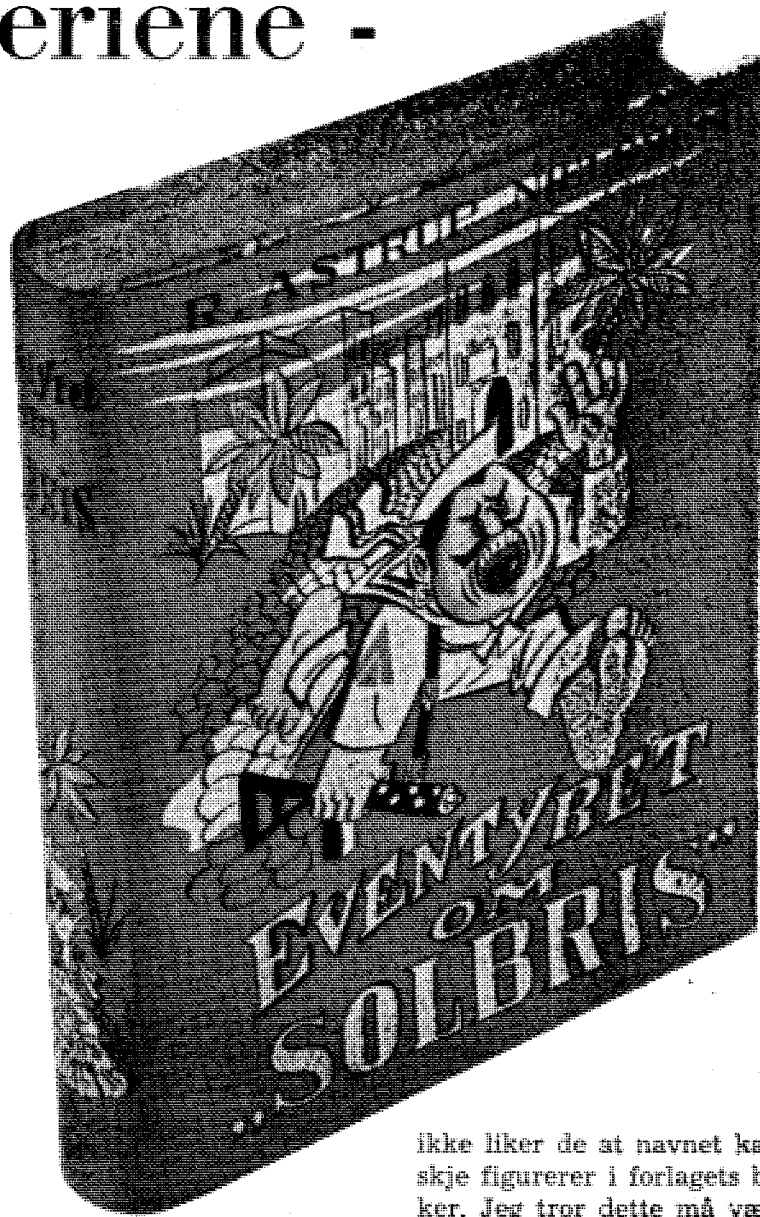
— 2 997.

— Og det er vel forlengst utsolgt?

— Nei, så vel er det ikke. Hittil er det bare solgt 1700 eksemplarer.

— Har De hatt vanskeligheter med salget?

— Vanskelighetene har vel ikke vært større enn omstendighetene tilsier, når en da ser bort fra boikotten som

bokhandlerne i Bergen satte i gang. Og forleggeren viser frem et manuskript til en annonse han i sakens anledning prøvde å få inn i Bergensavisene, men uten hell.

Annonsen er så opplysende at vi gjengir den med forklaring et annet sted i ukens nummere.

— De er vel temmelig skuffet over resultatet da? Over 1000 usolgte eksemplarer betyr vel en masse?

— En forlegger har ikke lov til å være skuffet, og slett ikke når det gjelder en bok som denne. Det blir å spille på «topp» eller «bunn» som det heter i bridge-sproket. Ikke for det, — jeg er likevel skuffet, men det er ikke det verste. Det er så uforståelig at det er så mange mennesker som er redde — de tør simpelthen ikke kjøpe boken. Jeg vet ikke hva de er redde for, men jeg merker det så godt her i Bergen p.g.a. bokhandlerboikotten. Folk ringer opp til forlaget for å høre om når de kan komme å kjøpe den, og selv om de bor langt, langt borte, vil de ikke oppgi navn og adresse så de kan få boken sendt. Ikke liker de at postbudet får mistanke om forsendelsens art og ikke må naboene få snusen i det og

ikke liker de at navnet kanskje figurerer i forlagets bøker. Jeg tror dette må være likt over hele landet, — for ellers kan jeg ikke finne noen forklaring på det minimale salget på en bok som vitterlig er den mest omtalte i landet for tiden, og som selv mange jøssinger morer seg over.

— Ble De utsatt for noen annonseboikott utenom det at Bergensavisene nektet å ta inn den spesielle om bokhandlerboikotten?

— I grunnen ikke. Vanlige bokannonser for «Eventyret om Solbris» er kommet inn, når da unntas Dagbladet og Verdens Gang som nektet å ta inn en, men jeg tar ikke det så tungt, for annonsen var kanskje i friskeste laget og hadde vel laget litt bølger.

Dette er altså historien om Solbrisboken. Første akt. La oss håpe at vi kan komme med en akt til, og at den kan fortelle at forlegger Hans Martinussen jr. er utsolgt og har dekning for den risiko han har tatt.

Vi tar hatten av for en mann, som ikke har vært berørt av «Rettsoppgjøret», og som har mot nok til å gå andre veier enn folk flest, og som ikke bare ser på om tingen kan lønne seg eller ikke.

ABONNER - AVERTER

Diplomater og nøkkelromaner

Hambro kan tenke seg at London-regjeringens meritter ville være interessang lesning

Den svenske ambassadør i London, Gunnar Häggelöf, har begått en roman: «Paradis før oss. Roman om Sverige under andre världskriget». Den betegnes som en nøkkelroman og omhandler Sveriges statsmenn, og fremmede diplomater i Sverige under verdenskrigen. C. J. Hambro har i høyrepressen beskjeftiget seg med romanen og forfatteren, som han betegner som den eleganteste og mest påfallende vakre mann i den svenske utenrikstjenesten — og han legger til at det merkelige har vært at denne altfor smukke diplomat også har hatt ord på seg for å være en fremragende dyktig og intelligent mann, og det ikke bare blant damene i den høyere societeten.

Når boken ikke har avstedkommet noen større skandale skyldes det ikke — sier Hambro — mangel på vilje fra forfatterens side, men mangel på litterært talent. Og så skriver Hambro videre:

«Sett at vår norske ambassadør i London hadde utgitt en roman, hvor statsminister Nygaardsvold og hans utenriksministre Koht og Lie var blant de opptredende. — Det innrømmes villig at det kunne gitt stoff til atskillig mer pikante beretninger enn dem man finner hos Häggelöf. Men selv om herrene var blitt behandlet med det overmål

av fortielse som i Norge knytter seg til granskningskommisjonens utredninger — og sett at vår ambassadør i London videre hadde fremstilt en nesten navngitt minister i Oslo som komplett idiot og en annen som overtrett, fordi så alt for mange høytstående norske personers fruer forlangte å få ligge med ham. — Sett at vår ambassadør i London hadde fremstilt det britiske utenriksvesen som en slags kryssning av imbecile herrer fra Punch og attentatmenn fra de verste thrillere — tror man at alt dette kunne blitt uten følger for ambassadørens stilling?

Ingen kan forlange at en diplomat skal ha litterært talent. Men det har gjerne i mer klassiske tider da man ennå trodde på karrierediplomater, vært følt som en naturlig ting at en diplomat skulle ha en viss taktfølelse, en vel avbalansert diskresjon. Man forlangte i hvert fall for å bruke den franske hevdvunne betegnelse at han ikke skulle begå handlinger — eller bøker — som var *du mauvais gout*. Nå er sikkert dette uttrykk for dårlig smak like ukjent for mange moderne regjeringsmedlemmer som *pli* var ukjent for statsråd Hauge. Men for den utsøkte fine ambassadør Häggelöf skulle det ikke være et ukjent begrep».

alutdannet nordmann, som under okkupasjonen deltar i mordet på en søt ung dame på Nesøybroen og slenger henne ned på isen. Etterat han hadde konstatert at meldingen om at hun skulle være «angiver» var feilaktig. — Herr M. O. lystret ordre?

Det er ingenting i veien for at en slik mann opptre i Norges «baumonde» i dag, — sterkt uniformert og dekorert — og muligens medlem av både kongshird og hundeklubb.

Hundeavisen har antagelig siktet til en som etter «frigjøringen» er dømt for angivelig fangemishandling under okkupasjonen. Hertil kan svares at det eksisterer en viss skepsis m.h.t. berettigelsen og nytten av livsvarig straff etter straffen. Man kan ikke se bort fra at nærmere undersøkelser av uholdte kan vise at vedkommende straffedom bygget på et uholdbart grunnlag, som f. eks. etterpåkonstruerte vitneprov og hetz i en ensrettet presse.

I Norge har det forekommet ved politikamre en hårdhendt behandling av fylle-arrestanter. Det har hendt at unge politimenn med alt annet en rund hånd maltrakterer de berusede ganske stygt, hvilket den boteleggende embedsmann kan avlese på arrestantens ansikt dagen etter.

Jeg har ikke hørt at man av den grunn ikke opptas i klubber.....

Jeg antar at det er Charles, grå-dyrehund-oppdretter, — Hundeavisen sikter til. Jeg har lært ham å kjenne, i politisk varetektsfengsel — som et ualmennelig godt menneske. Jeg antar at hans moralske kvalifikasjoner strekker rundelig til for opptagelse i hundeklubb. Med den ennå herskende oppfatning av nasjonal holdning vil han kanskje være så handicappet at han ikke med det første kan bli noen fare for konkurranse i hundeverdenen.

(Ovenstående er nektet opptagelse i den ellers liberale og tiltalende Hundeavisen).

Alexander Lange.

SLIKT KAN HENDE!

Aldo Togliatti, en sønn av den italienske kommunistfører, har fullstendig brutt med sin far. Aldo, som bor i Turin, skal ha henvendt seg til den stedlige erkebiskop, kardinal Maurillo Fossati og bedt denne undersøke mulighetene for hans opptagelse i pavekirken.

«FARMAND»s mening om Tyskland

Vi fortsetter i dag med det annet innlegg som «K» sendte Far-

mand i anledning diskusjonen om Tyskland og tyskerne.

2. Er det tyske folk forbrytersk?

Det er ikke lenge mellom hver gang man kan se innlegg med uholdbar argumentasjon i «Farmand». I nr. 47 har en innsender «stemplet» den tyske nasjon som «forbrytersk» for angivelig «fremprovosering» av 2 verdenskriger. Hertil er å si at selv med minimalt kjennskap til de forhold som førte til 1. verdenskrig, skulle det nå være på det rene at utbruddet av krigen skyldtes russisk mobilisering på fransk underhåndts tilskyndelse etter at ringen om Tyskland var ferdigdannet, — en mobilisering som *nødvendigjorde* øyeblikkelig aksjon fra tysk og østerriksk side, da det tyske ultimatum med krav om demobilisering ble avvist.

Selv om herr Sæthres påstand hadde vært riktig, ville det vært uforsvarlig å hevde at det tyske folk som helhet hadde ansvaret for ledelsens ordre om oppslutning ved siden av det allierte Østerrike.

Den 2. verdenskrig ble som bekjent «fremprovosert» ved Versailles-fredens korridorbestemmelse, — en klausul på Tysklands høyhetsrett over Øst-Preussen som ifølge en fransk feltmarskalks forutsigelse ved fredsslutningen ville bli kimen til neste verdenskrig. Om Versailles-freden har Ronald Fangen i «Dagen og veien» side 7 skrevet:

«Tysklands skjebne etter krigen har vært uutholdelig for landet og uværdig for Europa. Og midt i det hele har Tyskland gjort det samme Europa tjenester som først en senere tid kommer til å forstå verdien av. Det har hindret den russiske revolusjon fra å bli en verdensrevolusjon. (Uthevet her). Det er en dåd som først og fremst er det tyske folks: dets tålmodighet i evig nød og uorden, dets uslitelige arbeidsvilje og vilje til kultur og rett, dets disiplin og selvtukt har vært etterkrigstidens mirakel».

Som utpreget motsetning til denne fredsslutning står de tyske fredsslutninger i 1866 (i Prag) og i 1870.

At Versailles-fredens korridorbestemmelse som forutsagt ble krigsårsak skyldtes som bekjent den engelske blanko-fullmakt for Polen til avvisning av et moderat tysk kompromissforslag om regler for adgang til gjennomfart. — Det var imidlertid øyensynlig ikke hensynet til Polens fremtid som her var avgjørende for Englands aksjon bak kulissene, — en aksjon som sluttelig førte til utdrivelsen av djevelen (i Hitlers skikkelse) ved Belzebub, Englands allierte i krigen.

Krigen mellom England—Frankrike og Tyskland ble forøvrig som bekjent erklært av de førstnevnte, et forhold som man gjerne overser. Det tyske ønske om fred og forståelse med England førte etter kompetent skjønn til Tysklands nederlag i krigen ved at dets panserdivisjoner ble stanset foran Dunkerque under den engelske panikk-rømning fra fastlandet.

De store ødeleggelser og tap av menneskeliv som hr. Sæthre henviser til skyldtes som bekjent først og fremst de alliertes betingelse om «unconditional surrender», — dessuten i vesentlig grad de alliertes massebombing av ikke-militære mål (Dresden, Hamburg, Berlin, Hiroshima, Nagasaki m. v.).

Skal man være objektiv og rettsindig må man ta det her anførte i betraktning.

K.

«For bestemmelsen om dødsstraff i beredskapsloven er opphevet, er det hykleri av oss å protestere mot dødsdommer i andre land for grove politiske forbrytelser og sabotasjehandling» skriver L. G. i «Folket».

“En som slår fanger

må ikke igjen bli medlem av eksisterende hundeklubber» — sto det skrevet med kursiv i HUNDEAVISEN.

Akja, det er en av disse tilsynelatende selvfølgheligheter som viser seg å være gal ved nærmere ettertanke. Når folk ikke er beruset av politiske eller andre lidenskaper — hersker det skjønn enighet om at mishandling — åndelig eller legemlig — av fanger

og vergeløse er ytterst for-dømmelig.

Feilen er bare den at slike gjerningsmenn ikke alle skjæres over en kam

Det kan jo tenkes at man kan være medlem av hundeklubb, dersom ens ugjerning har hatt det for anledningen riktige politiske fortegn — under hårdhendt fangebehandling. — Eller ta en i England for øyemedet spesi-

Bergensavisene og Solbrisboken

Bokhandlerne i Bergen vil ikke selge "Solbris"-boken. — den er det man populært kaller boikottet

For å verne om våre lovbeskyttede rettigheter som forlag, og for å oppfylle de forpliktelser som følger med de samme rettigheter, finner vi det nødvendig med følgende orientering:

Vi, så vel som landets øvrige forlag og pressen, er gjennom næringsbrev og bevilgninger av samfunnet betrodd å ivareta og forvalte trykke-, tale- og ytringsfrihetens interesser, ikke etter eget forgodtbefinnende, men såvidt mulig overensstemmende med den ånd som skapte Grunnloven av 1814.

Ingen er så stor at han kan heve seg over loven og ingen så liten at han ikke har krav på lovens beskyttelse. Derfor har selv «Solbris»-karene rett til å bli hørt.

Det er ikke Deres eller vår sak å avgjøre OM de skal komme under lovens beskyttelse. De ER der, fordi loven er der.

Det er heller ikke trykkerienes eller bokhandlerne sak å avgjøre om de «fordømte» skal komme til orde eller ei. Bokhandlerne og boktrykkerne er gjennom sine næringsbrev av samfunnet betrodd andre funksjoner.

Det er imidlertid ikke vår sak å dømme om dette, men når situasjonen er som den er, har vi funnet det nødvendig av hensyn til dem som ønsker boken før jul, å meddele at den kan fås direkte hos forlaget, **mandag og tirsdag førstk. i tiden 9—11 og 15—19**, eller De kan bestille den på telefon 12970 og få den tilsendt mot postoppkrav uten ekstrakostnader av noen art.

Ærbødigst

HANS MARTINUSSENS FORLAG

Skottegt. 22 a. Telef. 12970.

R. Astrup Nielsen:

EVENTYRET OM SOLBRIS

Innb. kr. 23.00.

Som nevnt annet sted i dagens avis nektet Bergensavisene å ta inn ovenstående annonse. Martinussens forlag har påklaget denne nektelse til Norges Salgs- og Reklameforbunds utvalg til bedømmelse av tvilsomme annonser, men har ennå ikke fått svar. Like før jul prøvde forlaget å få samme annonse inn i

Bergensavisene, men da med denne overskrift

Hallo herr Justisminister! Vi innbyr Dem herved til en gjette-konkurranse i julehelgen. Hvorfor har avisene i Bergen nektet å ta inn nedenstående annonse? og med følgende etterskrift:

La ikke annonsens alvorlige innhold ødelegge julegleden. Verden vil nok stå til påske om «Solbris»-boken blir boikottet borte i Bergen, men for å gjøre gjettekonkurransen mest mulig underholdende i mangel av andre natter å knekke, kan meddeles at Bergens Tidende på 3. side den 20. september d. å. (1952) 2 ukaneder før boken var kommet ut, redaksjonelt etterlyste moralen i os det forløg som ville være landssvikere behjelpelig med å komme til orde.

La oss for moro skyld forutsette at en god del av avisens minst 90 000 lesere ville være interessert i det svaret som er nektet uttatt.

Til slutt ønsker vi hele det norske folk en god jul og ber slike forbrytere som makrellfiskere på Sørlandet, herredsstyremedlemmer på Tustna, Ole Essa o. m. fl., for en eneste aftens skyld temme

«DEILIG ER JORDEN»

Det spanske rettsoppgjør

En norsk jurist som har undersøkt forholdene sier sin mening

Til stor fortrydelse for «kulturradikalerne» her i landet og for den lyserøde A-regjering og dens drabanter av ellers forskjellig politisk farve er Spania valgt inn i UNESCO. Dagbladet og dets venn, fru Lise Børsum hadde på forhånd drevet en iherdig «valgkamp» mot Spania og malte de spanske forhold i de grølleste farver — ikke minst de spanske fengsler og den spanske rettforfølgelse. Ingen av dem tenkte på at vi her i landet har hatt en grotesk rettskomedie, som folk flest nå begynner å reagere imot med en styrke, som selv vi ikke hadde ventet. Men de kjenner ikke folkemeningen på sine kontorer i Akersgaten og søker derfor fra sin ensomhet å drive hetz etter de beste russiske propagandafor skrifter. Slektskapet fornektet seg ikke. Som svar på de hatske utfall skriver o.s.s. **Symone Stray Fischer** følgende i Morgenbladet:

Jeg har på reiser i Spania i 1950 og 1952 ved selvsyn og ved samtaler med kjente spanske jurister og andre, studert forholdene i Spania, særlig men henblikk på det spanske rettsoppgjør etter borgerkrigen, — og vil gjerne få lov til å offentliggjøre noen eksakte opplysninger herom.

I 1950 avla jeg den spanske justisminister en visitt sammen med ledende amerikanske jurister. Med vårt eget rettsoppgjør i friskt minne, og med mine egne erfaringer fra okkupasjonstiden, var jeg i særlig grad interessert i å benytte anledningen til å skaffe meg korrekte opplysninger om det spanske rettsoppgjør. Jeg bad derfor justisministeren om å gi meg nøyaktige tall på hvor mange politiske fanger det var som sonet i spanske fengsler og konsentrasjonsleirer etter borgerkrigen, og hvor mange som fremdeles satt inne til soning. Justisministeren fikk øyeblikkelig bragt inn papirene vedrørende dette, og jeg studerte dem med interesse og gav meg god tid, mens amerikanerne snakket business.

Papirene viste at fangetallet den 1. januar 1936 var 84.526. Den 1. januar 1940 (etter borgerkrigen) var det oppe i 270.719. Den

1. juli 1950 var det gått ned til 33.145, — heri innbefattet 1.360 fanger som sonet etter borgerkrigen for grove voldsforbrytelser. Fangetallet lå altså i 1950 lavere enn i 1936.

Når vi tenker på at der i borgerkrigen ble drept ca. 1 1/2 million mennesker, hvorav bare et fåtall falt ved fronten, er vel ikke fangetallet 1.660 så avskrekkende høyt. Våre egne politiske kriminelle livstidsfanger soner fremdeles her i landet, — men grusomhetene hos oss kan ikke tilnærme seg komme opp mot hva som ble prestert av kommunistene under borgerkrigen i Spania. Om dette sitter jeg inne med adskillige opplysninger hvis det skulle ønskes.

Justisministeren fortalte at alle andre politiske fanger forlengst var benådet — konsentrasjonsleirer og den slags fantes ikke i Spania.

Jeg bad ministeren om å gi meg en liten rapport, — et utdrag av det jeg hadde sett i papirene, underskrevet av ham selv. Og jeg fikk den både på engelsk og fransk.

Denne oversikten la jeg frem for kjente spanske monarkister, — ikke fordi jeg tvilte på justisministerens ord, men jeg hadde lyst til å høre hva de hadde å bemerke, for i Spania sier folk akkurat hva de vil si, uten noen som helst frykt av den grunn. Men monarkistene kunne bare bekrefte at de opplysninger jeg hadde fått av ministeren, var i full overensstemmelse med de faktiske forhold.

Dette — sammen med annen kunnskap om forholdene i Spania, som jeg har ervervet på mine reiser i de senere år, bevirket at jeg i høy grad stusset over Dagbladets leder og fru Børsums iakttagelser.

Vatikanets kamp mot KOMMUNISMEN

gjelder dem i Polen, Jugoslavia og Kolumbia. De er alle tre rettet direkte mot kommunismen.

I Polen er erkebiskopen av Varsjava, Mrg. Wysynski, blitt kardinal. Polen er den sovjet-russiske randstaten som har de fleste katolikkerne, og kommunistene forfølger dem like skånselløst her som andre steder. Stadig flere prester er blitt arrestert, og i det siste er ikke mindre enn 59 preste-seminarer blitt stengt. I følge sin nye forfatning har også den polske stat gitt seg selv rett til å blande seg inn i alle kristne konfesjoners indre forhold. Men på denne forfølgelse svarer nå Vatikanet med å gi polakkene en kardinal. Svaret betyr en høytidelig protest mot det kommunistiske diktatur og en sterk oppmuntring for alle de forfulgte bak jernteppet.

Jugoslavias nye kardinal — erkebiskopen av Zagreb, Mgr. Stepanic er allerede en verdenskjent skikkelse. I 1946 dømte Tito ham til 16 års tvangsarbeid. I 1951 ble han

løslatt og forvist til sin fødepy Kracic. Men hans ubøyelighet overfor kommunismen har gjort, at han er blitt truet med å bli arrestert påny. Etter at Vatikanet har opphøyet ham til kardinal, vil Tito allikevel ha vanskelig for å gå løs på ham igjen. Tito søker jo vestlige forbindelser og bør neppe legge seg altfor meget ut med kristenfolket verden over, hvis han vil ha de våpen han trenger til.

For noen år siden møttes utenriksministrene i Nord- og Syd-Amerika til en konferanse i Bogota, hovedstaden i Kolumbia. Midt under møtet ble det opprør i byen, et opprør som var satt i scene av kommunistene. I dag er erkebiskopen av Bogota, Mrg. Crisanto Lague, blitt kardinal. Også her har altså romerkirken funnet det nødvendig å komme med et svar.

Det kan være strid om konfesjoner. Og den romerske kirke kan vanskelig vente at alle protestanter skal se på dens aksjoner med bare sympati. Men ved de tre kardinalutnevnelserne viser den i hvert fall en moralsk holdning som burde vekke respekt. Den går ikke på akkord med det onde. Det er den samme holdningen hele den vestlige verden må innta — hvis den skal ha håp om å bevare sin frihet, sin tro og kultur og sine beste tradisjoner. For når det gjelder kommunismen nytter det aldri å gå på akkord.

Var Nasjonal Samlings program i strid med straffeloven og konstitusjonen?

H. r. advokat Sven Arntzen har i «Aftenposten» under replikkveksel med h. r. advokat J. B. Hjorth anført at de nordmenn som under krigen «gikk over til fiendens ideologi derved ikke bare ydet fienden bistand og svekket sitt eget lands motstandsevne» like så meget som tyskerarbeiderne under krigsviktig innsats, «men også svek sitt lands demokratiske styresett og dets rettstradisjoner».

Denne påstand er like så sterkt overdreven i form som den er svak fundert, selv om man bortser fra at Nasjonal Samlings program ikke var bygget opp på grunnlag av okkupantens ideologi. Spørsmålet om politisk innstilling har alltid ligget utenfor rammen av str. lovens § 86 etter ordtodoks førekrigs lovfortolkning, dvs. før utglidende følelsesmessig tenkning med tilsvarende fortolkningspåfund ble gjort gjeldende.

Det kan under enhver omstendighet ikke være tvil om at forhold av denne art må være av forsvinnende betydning sammenholdt såvel med tyskerarbeidernes innsats under anlegg av befestninger og flyplasser m. v. som også — og især — med ansvaret for invasjonsprovoseringen og det manglende forsvarsberedskap.

Det ville være interessant å få vite hvilke bestemmelser i Nasjonal Samlings program h. r. advokaten anser som uforenlige med landets «demokratiske styresett og dets rettstradisjoner». Dette program — som var det selvfølgelig grunnlag for innmeldingene i partiet — var som bekjent godkjent av statsmyndighetene og registrert i Justisdepartementets nominasjonsprotokoll.

Om den anordning av 22. januar 1942 som var rettet mot medlemskapet og som advokaten derfor mener burde foranlediget utmeldelse av Nasjonal Samling har professor Skeie som bekjent uttalt at den var ulovlig og ugyltig. Ovenikjøpet var den kjent kun av et fåtall medlemmer som fikk utskrifter av radiosendingene fra London. Hadde den vært kjent ville det vært av betydning for de medlemmer som ønsket å melde seg ut å vite hvilke vilkår de kunne regne med. De som rømte til Sverige ble internert der. De medlemmer som ikke var an-

satt i offentlig tjeneste stod selvsagt fritt. Offentlige tjenestemenn måtte som regel regne med avskjedigelse. — Hensynet til familiens eksistensvilkår måtte da spille inn. Hadde man den overbevisning at man varetok norske interesser best under beskyttelse av medlemskapet, ville dette i forbindelse med familiehensynet i mange tilfelle vært avgjørende. Kjennte man ikke vedk. forordning — kunne bare disse hensyn komme i betraktning. De forhold som man senere har beskylldt den politiske ledelse for var dengang ukjent for de fleste.

De subjektivt plausible hensyn for opprettholde av medlemskapet er blitt godtatt av domstolene i flere tilfelle — særlig vedrørende politilembdsmenn — og hr. Arntzen sees også å pledere i favør av de subjektive hensyn for tyskerarbeidernes vedkommende. Hvorfor så ikke gjøre tilsvarende synsmåte gjeldende også for de øvrige fhv. medlemmer?

Fra kompetent hold beskyldes i disse dager det norske statsstyre for bevisst underminering nettopp av Norges demokratiske styresett og dets rettstradisjoner. Mener hr. Arntzen at regjeringspartiets medlemmer som følge herav bør være moralsk og nasjonalt forpliktet til å melde seg ut av partiet?

K.

SANNHETEN KOMMER!

I en artikkel i «Dagbladet» 30. januar 1953 skriver Johan Vogt om «Våren 1940» og T. K. Derry's avslørende bok:

«Derry nevner i forbigående at tyskerne ikke ga Quisling noen informasjon om deres planer. Dette stemmer overens med de opplysninger som nå foreligger her hjemme om Quislings opptreden den 9. april. Det var ikke Hitlers plan at Quisling skulle opprette noen regjering i Norge på det tidspunkt».

Sannheten kommer etterhvert — men det er ennå langt igjen.

PORTUGAL

som vel ikke kan kalles noe vaskeekte demokrati, er som bekjent medlem av A-pakten. Landets «nødtvungne» diktator er vitenskapsmannen dr. Salazar, og i et selskap som han deltok i, lot en av diplomatene falle et ord om dette.

— A, sa dr. Salazar med sitt karakteristiske vemodige smil, — er det ikke så at man simpelt-

hen likestiller demokrati med parlamentarisme og er det ikke så at politikerne har oppfunnet parlamentarismen for å gi sin ubeslutsomhet lovens majestet?

Vi kjenner ikke svaret.

Mannen bak Eisenhower — tilsynelatende så tørre og humørløse senator Robert Taft, er allikevel ikke uten en viss sans for humor, ellers ville han ikke ha kunnet fortelle denne historie: Jeg fikk en dag i senatet besøk av en indianer, der som høytidelig utvalgt sendemann krevet selvstyre for sin stamme. *Hm, sa Taft, det vil visst bli vanskelig å gjennomføre, for den almindelige mening her i senatet er, at gjennemsnittsindianeren ikke er intelligent nok til å forstå administrasjonens mysterier.* — Vil De dermed si at De regner meg for å være dum, spurte indianeren. — Nei, på ingen måte, svarte Taft. Jeg talte bare om gjennomsnittsindianeren, og når Deres stamme har valgt Dem som utsending til senatet, så må jo Deres stammefreder regne Dem for meget intelligent. — Der tar De feil, svarte indianeren. På det punkt har vi det i min stamme akkurat som yankeerne, vi sender aldri våre mest intelligente folk til senatet. —

(Vi gjør uttrykkelig oppmerksom på at det her er tale om senatet i USA og ikke det norske storting).

HVIS JEG KUNNE —

Det er vel ikke helt ukjent her hjemme heller, at statsmonopol til sine tider leverer gyserlige varer. Tenk bare på plankesaften, som synes å være et utslag av forbudsfolkets direkte hevn etter sitt forsmadelige nederlag. Men også andre land har føling med statsmonopolenes dårlige smak og sviktende evne. Tenk bare på den svenske monopotobakken. Bak jernteppet har forbrukerne de samme problemer når det gjelder tobakken — dog ikke i Moder Russland hvor sigarettene virkelig er gode.

Det er vel heller ikke ukjent at man i landene øst for jernteppet er like raske til henge folk som våre egne slavejurister var med å dømme NS-folk til årelange fengselsstraffer under kommunistisk oppsyn i de gale år.

Og så fortelles det: En mann var dømt til døden og stod ved foten av galgen. — Ifølge loven, sa fengselsdirektøren — har De rett til en statssigarett før De dør, men det er jo bare en formell ting. Har De ikke et eller annet siste ønske som De vil ha oppfylt, før De røker sigaretten? — Jo, sa den dømte, hvis jeg kunne bli hengt ville jeg være takknemlig.

Den var værre enn plankesaften, hva?

— det er forskjell på eksamenskarakter og karakter. God eksamenskarakter får en ved å sitte på rumpen og lese flittig. Karakter utvikler en ved å prak-

Kommisjonærer søkes over hele landet

FOLK og LAND

PPRIMA, NYSALTA TORSKEFILET

leveres i nye tønner innveietnetto 110 kg.

PRIMA NYSALTA UER, leveres i tønner a 90 kg.

PPRIMA SKINN & BENFRIKLEPPFISK leveres i kasser a 50 kilopakker.

PRIMA HEL KLEPPFISK i baller a 50 kilo, fin underordnet sortement av kleppfisk billig; anbefales handlende og forbrukere, til rimelige priser.

OTTO OTTESEN — HAVNERAAS A/S.

Telegr. adr. Havneraas, Kristiansund N.

Ønskested kjøpes

4—5 v. med tilbehør ytre rom, moderne, ikke over 1 time fra Oslo, helst Asker — Bærum. Beliggende så fjorden sees, 2—3 mål. Eventuelt byggeklar tomt for oppsetting av ferdighus. Tibud mottas av

HEURECA T/W

Maridalsveien 205, Oslo. — Telefon 38 06 08

FRITT OPPHOLD

for eldre dame mot nytte og hygge. Pent sted på Hadeland hos 83-årig bondekone som er ribbet ved «rettsoppgjøret», men har et lite livøre.

Bill. mrk. «Samkjensle» til bladets eksp.

Fra Sjak

Meget fine ungråner etter 2 pr. foreldre, 1 pr. mor-far 1 pr. far-far.

Henv. Ola O. Sveen
Prestegården, Sjak

VEKKERUR

Kr. 19,—, 21,75, 23,75, 25,75, 28,50. Beste kvalitet. Jung-hans rød, grønn, blå og gul. Sendes mot oppkrav.

Ørm. R. GJESSING
Drammen.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2. Tlf. 44 36 99.

SOLBRISBOKEN

Kan fremdeles bestilles hos
HEURECA T/W,
Maridalsveien 205, Oslo
Telefon 38 06 08
Pris kr. 23,00 + porto 1,00

B Ø K E R

mottas til innbinding.
SIG. HAGA,
adr. Lillehammer.

FRØHAVRE TILSALGS

Sol II rensset og beiset, første klasser såhavre sp. 98 %, kr. 0,92 pr. kg inkl. sekker.

PER LIE
Kapp, Ø. Toten.

SKRIVEMASKINER

Et mindre parti Rheinmetall Portable med koffert og 1 års garanti ankommet. Pris kun kr. 562,—. Avbetaling innrømmes.

SVERRE JACOBSEN
Ilseng.

RULLEGARDINER

i prima mønstret og ensfarvet duk kjøpes fordelaktig hos

A. E. NUMMEDAL,
Munkerekken, Tønsberg

Selgere ansettes på provisjonsbasis.

Overrettssakerfører SOLVEIG STANG

Selvangivelser, konferanser etter avtale. Tlf. 37 96 26 Oslo.

Bøker til innbinding
formidles.

HEURECA T/W
Maridalsveien 205, Oslo
Telefon 38 06 08

tisere under omstendigheter som stiller krav — ikke bare til hodet og rumpen, men til håndlag, fotlag, lojalitet og selvstendighet. —

(Trygve Braatøy i «Pasienten og lægen»)

Har Du fornyet abonnementet?

Mordet på Knut Knutson Fiane

(Forts. fra side 1)

slutning om undersøkelse i offentligrettslige former av det overlagte drap med politisk påskudd — på min mann — trafikksjef i Telegrafstyret, o.r.sakfører Knut Knutson Fiane — f. 15. april 1895 i Tvedestrand — skutt 21. sept. 1944 i Oslo.

Undertegnede enke etter trafikksjef i telegrafstyret, o. r. sakfører Knut Knutson Fiane ber herved om Oslo kriminalpolitisk bistand til at det blir etablert rettslig undersøkelse etter loven i anledning det overlagte drap — med politisk påskudd — på min mann. — For å få konstatert hvilket konkret grunnlag «likvidasjonen» var bygget på, og for eventuelt å få rensset hans ettermæle.

På sin daglige, faste «rute» til kontoret ble han skutt ned i bakhold av 2 'ukjente' menn utenfor Majorstuveien 18 — torsdag den 21. september 1944, ca. klokken 08,05 om morgenen. Han ble også ranet som De vil se.

Gjerningsmennene er sett av flere personer, se vedlagte alfabetiske liste over mistenkte og vitner, inneholdende foreløpig 52 navn.

Det illegale blad «Fritt Land» nr. 76 for fredag 22. september 1944 — bragte under «Norgesnytt» meldingen om mordet på følgende måte: «Trafikksjef i telegrafstyret og beryktet NS-pamp Knut Knutson Fiane ble skutt i Majorstuveien torsdag morgen».

Når jeg ber om Deres medvirkning og hjelp til å få vedkom. myndighets beslutning om rettslig undersøkelse til alle sider av denne ikke offisielt oppklarte voldsdåd — så skjer dette ikke i noen som helst underkjennelse av Oeslo kriminalpolitisk ry fra gamle dager for upartisk og grundig etterforskning — uten persons anseelse. Men det er iallfall min oppfatning — som De ikke må ta meg ille opp — at skal etterforskningen i en slik sak kunne drives urokkelig, uansett hvor sporene fører hen og skal undersøkelsene ikke hindres av motstand — kamuflert som «legale» innsigelser, da vil så vidt jeg kan skjønne med min kvinneforstand — offentlighetens og de etterlattes interesser — den dreptes minne — best varetas ved en offentlig undersøkelse i rettslige former.

For rettslig undersøkelse

taler også at saken som lenge nok har ulmet under overflaten — kan antas å piske opp følelser både hos impliserte, som eventuelt skal draperes av påskudd om at gjerningen var «et ledd i motstanden mot fienden». Og hos angivelig forurettede.

Dette vil kunne medføre kjedelige insinuasjoner og siktelser mot politi og påtalemyndighet, hvis saken f. eks. etter en stille etterforskning — fikk en begravelse av påtalemyndigheten. Jeg må derfor insistere på offentlig rettslig undersøkelse, selv om resultatet skulle gå min manns minne i mot.

Her skal jeg ikke komme inn på de krav som naturlig grunner seg på at man har drept min forsørger ved en feiltagelse, av mer eller mindre begrunnet engstelse, særlig mindre, eller ved en kriminell misoppfatning. Man har derpå tatt hans formue og kastet meg — berøvet eksistensmidler, ut av vår selveiende obligasjonsleilighet, kjøpt før 9. april 1940 — og ned i en ytterst usund leilighet i samme gård. Oppholdsrommets gulv ligger visstnok under jordens overflate. For denne siste død er venstres og samfundsrettferdighetens store lys i Oslo formannskap, o.r.sakf. Harald Aarbakke, gårdens bestyrer, medansvarlig. Jeg ble arbeidsufør og maktesløs i forbindelse med okkupasjonsoppgjøret, så med meg har man lett spill. Ved den politiske arrestasjon av undertegnede 9. mai 1945 ble jeg på Møllergaten 19 av en «soldat» slått på låret av en geværkolbe, slik at jeg har fått varig mén. (Se Stortingsm. nr. 64, 1950, side 42—43).

Ville gjerne høre herr kriminalsjefens råd hvordan jeg skulle gripe denne side av saken an?

Straff over gjerningsmennene, deres ordregivere, anstiftere eller drapets beskyttere ønsker jeg ikke. Bare full belysning. En offentlig undersøkelse og bevisstheten om ugjerningen er i seg selv en påkjønning for de skyldige, som delvis rangerer høyt på rangstigen. Denne skyld kan sones ved erkjennelse. Gjerningsmennene var hildet i en psykose som de feilaktig antok var utslag av rettsbevissthet eller hadde noe med Norges ve og vel å gjøre. De

har delvis vært gjenstand for «undue influence», utilbørlig påvirkning, som har lammet en dømmekraft som på forhånd kanskje ikke var så stor. Med hensyn til de underordnede gjerningsmenn slutter jeg meg til den av overlege Johan Scharffenberg hevdede oppfatning at de vel har følt seg bundet av lydighetsplikt. Selv om denne unnskyldning ikke er kommet den annen part til gode, når underordnede er dømt for utførelse av upopulære, eventuelt rettsstridige ordre.

Menn med H-7 bind om armen brøt seg i de frigjorte dager inn i vår kjeller og stjal min manns meget verdifulle bibliotek.

Min mann har ikke meg bekjent gjort et eneste menneske mén. Han levde for sine vitenskapelige interesser og for tjenesten i Telegrafverket, hvor han gjennom 32 års iherdig arbeid gikk gradene fra ungdommen. I fritiden hadde han skaffet seg vårt lands høyeste utdanning, eksamen artium med Mtf. og juridisk embetseksamen med laudabilis. Han la under den tyske okkupasjon bevislig og sterkt an på å verge etaten mot overgrep fra okkupasjonsmaktens side og på å hjelpe folk som var kommet i vanskeligheter, som det vil sees av de dokumenterte dagboksutdrag.

Som borger av en rettsstat mener jeg å ha et rettmessig krav på å få vite hvorfor jeg på denne forferdelige måte er berøvet min mann og vårt land en god og meget nasjonalsinnset sønn. Han var hverken dømt eller tiltalt. — Jeg ønsker ingen hevn og legger alt i vår gamle norske retts hånd.

Motivet for snikmordet interesserer meg. Jeg er enig med dr. Scharffenberg, som i Verdens Gang for 21. jan. 52 hevder at de dreptes etterlatte har krav på å få saken rettslig undersøkt, for at de ikke skal stå aldeles vergeløse mot sladderens. (Og proletariseringen). Med dette åpenbare mord for øye syns jeg ikke man her i Norge skal tale for høyt om jerntepestater.

Ingen har til dags dato kunnet skaffe skygge av bevis for at det ved utslettelsen av min meget fedrelandssinnede mann forelå grunner som kunne gjøre det forståelig at overopphetede hjerner kunne finne på noe slikt, —

f. eks. i et såkalt nødverge. Han levde et spartansk, eksemplarisk privatliv.

Hvis det er tilfelle at De herr kriminalsjef under okkupasjonen viste uavhengighet overfor maktmisbruk og ulovligheter — da venter jeg at De nå vil verge lovens krav i mordsaker og ta denne sak på Deres skuldre.

Jeg lærte av min humanistisk innstilte mann at forutsetningen for rettshåndhevelsen i en ekte, demokratisk rettsstat er at borgerne selv er på vakt på lovens vegne og hjelper rettsordenens profesjonelle vernere: politi, påtalemyndighet, m. v., med oppklaring av grove forbrytelser, hva jo publikum har en legal plikt til.

I påvente av at myndighetene vil kaste søkelyset på denne sak har den etter 8. mai 1945 ikke tjenestegjørende major i ordenspolitiet, cand. jur. Alexander Lange — for egen regning og risiko — på min anmodning — i flere år arbeidet med undersøkelse av mordet på Knut Knutson Fiane. Lange arbeider fremdeles. Endel av hans artikler om saken i «8. Mai» vedlegges. Artiklene er — tross skarpe formuleringer og siktelser — ikke blitt imøtegått over jordens overflate.

For ytterligere å vise ansvarsløsheten og raskapen ved slike «likvideringer» vedlegges som bilag 4 beretningen om mordet på frk. Elsa Kristoffersen.

Fiane lot seg bevege til å bli trafikksjef i Telegrafstyret under okkupasjonen. Men det var hans uttalte forutsetning at den tidligere og nåværende innehaver av stillingen — herr Leif Larsen — skulle få den igjen ved okkupasjonens slutt. Ingen uheldig kan hevde med rette at Fiane var ukvalifisert til en slik stilling, eller at den «kommisariske konstituering» — som han ikke søkte — var et politisk maktmisbruk!

Fiane skriver i sin dagbok: «Måndag 10. mai 43. Både Hadland og eg vilde sagt nei til oppmodinga om å ta over leidinga i Telegrafverket om vi hadde visst at sume av tyskerane vilde stella seg slik som dei har gjort mot oss. No lyt me likevel halda ut og framleis freista gjera det beste mogelege ut or stoda til bate for Noreg».

Slik skriver ikke en mann som hadde utnyttet NS-medlemskapet til egen fordel og

En engelsk offiser fra den 2. verdenskrig har som så mange andre skrevet en bok om sine opplevelser. Han forteller bl. a.: Ved krigens utbrudd i september 1939 befant jeg meg langt inne i det vildeste Sudan og mottok der følgende telegram fra London: «Krig utbrutt stopp arresterer omgående samtlige fiendtlige makters undersatser stopp». — Neste dag telegraferte han tilbake: «Da ingen meddelelse om med hvem i krig har jeg arrestert syv franskmenn, fem belgiere, tre polakker».

Når vi forteller denne historie er det for å vise hvorledes forvirringen kan råde. Tenk da, hvorledes det vil gå her i landet, hvor de ukontrollerte hemmelige lster automatisk vil føre til at tusener vil bli sikret av dem, som har den politiske makt. Og de — som har litt hukommelse — vil vel også minnes arrestasjonsraseriet i de første okkupasjonsdager — en liten forsmak på det som hendte i 1945. Det er derfor best å holde snippesken klar for påkommende tilfelle. I en lovet verden «fri for frykt» kan ingen føle seg sikker lenger.

Det har da Roosevelt og hans politiske efterkommere sørget for.

Frankrikes vittige ungar — utenriksminister Schuman — har efter sin hjemkomst fra FN-generalforsamlingen før jul gitt følgende oversikt over de internasjonale tilskikkelser:

Forholdet Frankrike—amerikanerne: glimrende. Fransk-menn—englandere: jo det går. Forholdet franskmenn—tyskere: likesom litt bedre. Forholdet franskmenn—fransk-menn: elendig!

til samunnets skade. Slik skriver — etter min oppfatning — en virkelig nordmann.

Jeg har sendt denne saks dokumenter til noen fremstående menn i landet for å høre deres mening. Norskdoms- og fridoms mannen professor Arne Bergsgård skriver til meg den 4. november 1952, hvorav jeg foreløpig skal sitere:

«Eg seier som før at denne saka med Fiane har eg alltid kjent meg uroen ved, og eg skulle mykje ynskja at det kunne lukkast å få ho fram til rettsleg gransking — om ein ikkje kunne få nokon til å ta ho opp i ein interpellasjon i Stortinget. Eg ynskjer dykk lykke til i arbeidet med saka og skulle eg finna eit høve til å stø oppunder kravet om rettsleg prøving skulle det vera meg ei glede å nytta det».

(Forts.)